

[מרגש: הגב' רחל הבר תחי' אשת הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל בפרקי יומן מחייו ארוכי המעש]

77. גבול הביטחון וההשתדלות

עם סיומה של שנת הלימודים אקדיש טור לנושא התעודות ובעיקר - מה שמתעבר

באמת השתדלות או קצת מעבר", הוא ענה ותופף על השולחן שקוע במחשבות.

חלק מן הדברים היו ברורים לו מיד. האחד השתדלות נדרשת והשני הרבה מעבר לה, אך את חלקם הוא רצה לברר עוד, להגיע להחלטה מזוקקת. "את הרעיון הזה אני צריך לברר אצל הרב", אמר גם לגבי אחד הרעיונות שהועלו. בלי שהיות לקח את שפורפרת הטלפון וצלצל לבית אחד הרבנים. בימים כתיקונם היה נוסע להתייעץ פנים מול פנים, אבל בהיותו עדיין במעצר בית, נמנעה ממנו היציאה. "הרב אמר שיש לעשות כפי שיעצו לנו", אור נגה על פניו לאחר שיחה של כמחצית השעה. ידעתי שהאור הזה אינו נובע מן הרצון לפעול, אלא מהשמחה של הבירור הפנימי. הלא אין שמחה כהתרת ספקות גם בעניינים סתמיים, וודאי שאין שמחה כהתרת ספקות בדקויות של הלכה.

מיד לאחר שהתקבלה ההחלטה הוא ניגש לפעולה. את מה שבתחום ההשתדלות צריך לעשות בשלימות, ומה שמעבר אליה יש לעזוב בשלימות.

היו בהחלט פעמים בהם רעיונות טובים נגנזו בצד לאחר ששיקול דעתו של בעלי או שתשובת הרב הכריעה כי הם מחוץ לגדרי ההשתדלות. לא היה קשה לו לוותר על רעיונות טובים שהיו השתדלות יתירה. כאשר הגיע למסקנה שההשתדלות נמצאת מעבר לקו הנדרש, היה מניח לנושא ועובר הלאה מבלי לעפעף. לא חושב עליו, לא הופך בו שוב, לא מתיישר עם הענין. מעבר לגבול? אין מה לחשוב על זה עוד.

אנשים גדולים בדרך

לאחר פטירתו של בעלי פתחנו את הספרים שניצבו בקדמת ארון הספרים, משומשים ובלויים, כך נחשפנו לאותם עמודים המקופלים בקצוות. אני מצטטת כאן דברים שמצאתי בעמוד המקופל שבספר 'אורות הגר"א' אשר בכוחם לתת כוח והכוונה במסע החיים. "ואני בחסדיך בטחתי יגל ליבי בישועתך". שלימות הביטחון הוא כאשר ימצא בשלושה זמנים אלו. א. כאשר הוא בעת צרה אליו ישא כפו. ב. כאשר יבוא לו הישועה לא יבקש ישועות מבני אדם רק מאת ה'. ג. כאשר יושע לו ה' ביום ההוא ישיר לה' ולא ישכח ישועתו...".

הגבול שבין בטחון לבין ההשתדלות, כמה לא ברור הוא... אז מה, להיפגש עם חבר כנסת מסוים ולבקש עזרה או ללכת אל העסקן ההוא ולראות מה הוא יכול לעשות, להפעיל את עורך הדין שיגיש קצת ויברר מה קורה, לחקור, לראות, לנסות לברר, האם אלו פעולות המהוות השתדלות או שהם מעשים הסותרים את מידת הביטחון והאמונה? איך יודעים?

לבעלי היה ברור שאי אפשר לדעת אם לא לומדים את הנושא לעומק. "אמרו לי שאפשר לנסות לדבר עם איקס, הוא ממומחה גדול לנושא של 'תיקים תפורים'", יעץ לנו חבר טוב. "תנסה לדבר דווקא עם חוקר מסוים, אולי הוא יוכל לסייע", הציע אחר. "ומה עם הוכחות כתובות, הרי הכל מתועד מסודר כל כך. אפשר לנסות לערוך את זה למסמך משפטי מסודר", ניסה שלישי לעזור. שמענו את כל ההצעות, הודינו למציעים אך במקום לפנות ליישומן, פנה בעלי לכיוון אחר. הוא ניגש לארון והוציא את אחד הספרים השימושיים והמשומשים בארון הספרים שלנו; 'אמונה וביטחון לחזון איש'.

*

כשבעלי היה לומד בספרי הקודש הוא הקפיד שלא לקפל את שולי הדף. במקום זה, בכדי לסמן את המקום המדויק בו הוא אוחז, היה מניח חתיכת נייר. שני ספרים בארון הספרים שלו כן היו מקופלים, כל אחד בעמוד אחר. קיפול אחד מופיע בספר 'אמונה וביטחון' והשני בספר 'אורות הגר"א'. בשני הספרים הקיפול מופיע בנושא העוסק בעניינים של מידת הביטחון מול חובת ההשתדלות. הנושא הזה היה כל כך משמעותי ומעשי בחיי היומיום שלו שהקיפול היה הכרחי בעיניו בכדי סייע לאיתורו במהירות ובקלות.

*

"כל הנושא של גבול הביטחון וההשתדלות אינו פשוט כלל", אמר בעלי כאשר ישבנו לארוחת הערב. "אנחנו צריכים לברר כל צעד. לבדוק האם הוא בגדר ההשתדלות נדרשת וראויה או שהוא מגיע מהכיוון ההפוך; כיוון של השתדלות יתירה אשר רוצה לשלוט על הזירה. אנחנו לא אחראים לזירה, הקב"ה עשה, עושה ויעשה לכל המעשים".

"אבל חייבים לפעול ולהשתדל", אמרתי.

"נכון, וחלק מאותה ההשתדלות הוא לברר האם המעשה שלנו הוא

